

Tantárgyleírás:

Az ismeretkör: Általános és alkalmazott nyelvészet

Kredittartománya: 11 kr

Tantárgyai: 1 Általános és alkalmazott nyelvészet

2. Magyar nyelv 3.

3. Szociolingvisztika

Tantárgy neve: Szociolingvisztika Neptun-kód: VMTANB5003;	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 50% elmélet, 50% gyakorlat	
A tanóra típusa: ea. + gyak. és óraszám: 2 ea + 2 gy az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: <ul style="list-style-type: none"> a szorgalmi időszak heteire lebontott részletes tematika biztosítása a félévi feladatokkal, követelményekkel	
A számonkérés módja: vizsga Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: hallgatói kiselőadások tartása Feladatok: <ul style="list-style-type: none"> gyakorlatok végzése az elektronikus tananyag alapján	
A tantárgy tantervi helye: 5. félév	
Előtanulmányi feltételek: Nincs.	
Tantárgyleírás: <p>A szociolingvisztika kutatási területei, tudománytörténeti kérdései. Szociolingvisztikai adatgyűjtés. A nyelv rétegződése, területi és társadalmi nyelvváltozatok. A nemek és a nyelvhasználat. A nyelvi hátrány, és a nyelvi hátrányos helyzet. A nyelvi attitűd. A nyelvek nyelvpolitikai szempontból. A magyar nyelvközösség. A kisebbségek. Nyelv és kultúra. A kétnyelvűség. A kettősnyelvűség. A nyelvi tiszteltetés. A névhasználat kérdései.</p> <p>Áttekintünk néhány oktatást segítő szoftvert, támogató oldalt, applikációt, oktatóprogramot, amelyek jól alkalmazhatóak az érintett célcsoportok kapcsán. Megismerkedünk jó gyakorlatokkal is.</p>	
Kötelező és ajánlott irodalom:	
Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> Kiss Jenő: Társadalom és nyelvhasználat. Budapest, 2002. ISBN 9789631927894 Ronald Wardhaugh: Szociolingvisztika. Osiris. Budapest, 2002. ISBN 9633790468 Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény. Tinta. Budapest, 2002. ISBN 9639372285	
Ajánlott irodalom: <p>A családi nyaggyűjtéstől a munkahelyi nyelvhasználatig. (Szociolingvisztikai olvasmányok magyar nyelven). Szerk.: Huszár Ágnes. Tinta Könyvkiadó, Bp., 2006. ISBN 9637094172</p> <p>Csányi Vilmos: Az emberi viselkedés. Bp., 2006. ISBN 978963971018</p>	
Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:	
tudása <ul style="list-style-type: none"> Ismeri a 6–12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos	

elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.

- Rendelkezik 6–12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi, nyelvi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben az anyanyelvi nevelés területén alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket
- Biztos nyelvtani szakmai ismeretekkel rendelkezik az 1–4. évfolyam tanításához.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

képességei

- Az anyanyelvi nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6–12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Képes változatos, egyénre szabott értékelési módszereket használni, amelyekkel elősegíti a gyermek önértékelési képességének alakulását.
- A szakmai-tudományos kritériumokat érvényesítve választja meg a nyelvészeti szakirodalmi könyvtári és elektronikus forrásainak körét, és munkájában azokat kreatív módon hasznosítja.
- Tevékenységére szakszerűen reflektál.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

attitűdje

- Tevékenységét a 6–12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Felkészültsége alapján részt vállal a tanító szakmával összefüggésben álló kutatásokban, innovatív team-munkákban.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.
- Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák megismerésére és alkalmazására.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

autonómiája és felelőssége

- Hatáskörében felelősséget vállal a rá bízott 6–12 éves gyerekek fejlődéséért, anyanyelvi kulcskompetenciájuk, nyelvhasználati képességük hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a nyelvi és kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önállóan tervezi és alakítja digitális műveltségét.

Tantárgy felelőse Dr. Gasparics Gyula főiskolai tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet főiskolai tanár PhD